

עלי מרפא
שער הגליון
יון הנגבי
למעשה
בני היכלא

- תורה והוראה
- ההכנה ע"י הנרות
- רבי אהרן דער רב אומר למוהרנ"ת:
- מעשה מבבל תפילה
- כמו ספר פתוח

התורה הזמנית:

- הארת שבת לימות החול
- הצמאון וההשתוקקות בשבת
- נצחון המלחמה
- כחו של ניצוץ
- ערכי חנוכה האמיתיים
- אור הגנוז מעודכן
- הלכות חנוכה
- דרכי נועם
- רוא דשבת
- כוכבי אור
- עומק המרשה
- חנוך לנער
- שאל בני
- הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

להכין ימי צרה לימי הודאה

ב"ה יום אויב תקצ"ד

בשבת זך שבער דברתי הרבה בענין ימי הנקה הם ימי הודאה, שצריך האדם להקשיף דרך זה להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך תמיד, אפילו בתוך מעוף צוקה וצרה רח"ל, גם אז יודה לשמו הגדול יתברך על גלל התסידים שגששה עמו עד הנה, ועל כל ההתחבבות הגדולות שמוציא בתוך הצרה עצמה בבחינת בצר הרחבת לי, ועי"ז דיקא שגם בעת הצרה יביא תודה על העבר, על ידי זה יוכל לצעק על להבא, בבחינת מודה על העבר, על ידי זה יוכל לצעוק על לעתיד לבוא, ויברך דברתי בזה ויבדאי שמעתי מקמי בזה הרבה, אך צריכין לחזור זאת הרבה ולילק בזה, ומאד אני מחיה עצמי בדרך זה הרבה.

וגם על כל מקבתך וצערך אני מחיה עצמי רק בזה שאני מודה להשם יתברך על כל החסד אשר עשה עמי ועמך, מה שגלל כל פנים אתה צועק על רחוקה מהשי"ת ועל החסד הנפלא שגששה השם יתברך עמך שאינך מתנגד ח"ו, ונמו שפתנת בעצמך במכתבך זה שהשם יתברך הקדים לך רפואה למכה, ויבדאי נק הוא האמת ברור וצולל שיה' יתברך הקדים לך ולכלנו רפואה גדולה לנצח למפתנו האנושה מאד של כל אחד ואחד, ועל זה אנו מחייבים להודות לו יתברך בטה מלא בכל יום על כל החסד ועל כל הנפלאות והטובות שגששה עמנו, שגששה לידע מאור בזה, ומתורתו ושיחות קדושות ונוראות כאלה...

נתן מברסלב

מתי נהיה מוכנים?

לפני כל התחלה אנו מתלבטים האם יש לנו את כל הדרוש נדי להתחיל? והתשובה היא - לא, כלומר כן.

מוכן להיות ראוי ומוכן.

חנוכה שנקרא על שם החניכה אינו דומה בשום אופן לכל מאורע של 'חנוכת הבית'. בדרך כלל נוהגים לחנוך דברים חדשים, כשנכנסים לבית חדש ומתחילים דף חדש חוגגים את החניכה. גם את חנוכת המשכן ובית ראשון חגגו שמונה ימים אבל שונה היא חנוכת המזבח שעשו החשמונאים - הם חנכו בית לא חדש,

חנוכה חג חינוך, כלומר הכנה. בדרך כלל אנחנו רוצים 'להיות' ופחות מתחברים להכנות, מעוניינים להשיג יעדים ולהניח יד על הישגים, מעדיפים מוצרים מוכנים שאינם דורשים להשקיע זמן ומאמץ בהכנה, לגשת ישר לעצם העניין. אבל ברוחניות ההכנה היא חלק בלתי נפרד מהמצווה, ובמידה רבה היא גופא המצווה. בחנוכה כל העניין כולו הוא הכנה.

נס פך השמן מתחולל בעיצומה של תקופת מלכות יוון הרשעה שהתגברו 'להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך', עד כדי כך התגברה מלכות הרשעה שעבודת המקדש בטלה. אפילו אחרי שנחלו החשמונאים הקדושים ניצחונות נסיים בשדות הקרב ונכנסו לבית המקדש על מנת לחדש את העבודה, לא מצאו מהיכן להתחיל. בכל המקדש לא נמצא שמן טהור כדי להדלקת הנרות, וכשנמצא פך שמן חתום בחותמו של כהן גדול התברר שאין בו אלא כמות מועטת ליום אחד בלבד.

מאיפה נתחיל

ומה עשו החשמונאים? הדליקו את מה שהיה, ומהמעט הזה בקע והאיר אורו של חנוכה שהפיץ את אור הגנוז על פני שמונת ימים. יש כאן לימוד כביר לכל אדם ובכל זמן, והלימוד הזה הוא-הוא חנוכת המזבח - החניכה של כל יהודי בעבודת הבורא:

הדבר הראשון שאנו חושבים עליו בשעה שאנו נדרשים להתחיל איזו התחלה חדשה הוא - מאיפה נתחיל, כלומר האם יש לנו את הדרוש כדי להתחיל. האם הכינו לנו את מה שדרוש כדי שנצליח במשימתנו? ואלו גם המחשבות שמלוות אותנו בעבודת הבורא.

ואז אנו ניצבים מול המציאות הבלתי מוכנה, מול כל מה שעדיין אין לנו, וכל מה שאין לנו מושג איך נתחיל לזכות בו, ומרימים ידיים. באים ימי חנוכה הקדושים ומזמינים אותנו להכיר סוג אחר של הכנה - במקום לשאול מה הכינו עבורי ועד כמה המצב מאפשר את הצלחתי, או עד כמה אני עצמי 'מוכן' כלומר מצויד בכל מה שדרוש, תהפוך את עצמך להכנה. תהיה מוכן להיות. ובלשון הזהר הקדוש (ויקרא דף יא). 'אנא זמין למהוו' - אני מוכן להיות.

האמירה הזו, כפי מה שמגלה רבינו בתורה ו', היא נשמת התשובה: מצד אחד הרי אין לי הויה בעולם, אינני מוכן אינני ראוי, אין לי את מה שדרוש כדי להיות אדם ראוי, אני רחוק כל כך. מאידך, אני מוכן ומזומן בכל מאודי בכל רצוני ותשוקתי להיות כרצון ה'. אני

יעקב מוותר על החריפות, ומעדיף את התמימות, לא כי הוא טיפש, אלא כי הוא יודע שיש משהו שווה יותר, שכל אמתי ולא שכל בגרוש.

וחידשו עבודה שנגדעה וקמה שוב לתחיה, והם עשו זאת לפני שהכל היה מוכן ועומד על תילו. משאך מצאו כמות שמן טהור כדי הדלקת יום אחד, מיד התחילו מחדש.

להכין בנרות

וזו משמעותה העמוקה של מצוות הדלקת הנרות. כל נר הוא הכנה, ובכל יום למרות ההכנות של אתמול, אנו מכינים שוב את הנרות - גם את הנר שהדלקנו אמש ולפני יומיים ושלושה, ומתחילים שוב מהתחלה. ואם ישאל אדם איזו משמעות יש להארה שתפוג בעוד זמן מה, איזו תועלת תביא לך הדלקה שתכבה ותאלץ אותך להדליק שוב מחר?

תאמר לו 'הדלקה עושה מצווה'. המצווה שלי היא להדליק, וכשאני מדליק, אני מכין, ובמצבנו שלנו אנחנו זקוקים להתכונן להכנה שתכין אותנו להכנה שתכשיר אותנו להיות מוכנים וכן הלאה וכן הלאה, עד שמכל ההכנות נהיה באמת מוכנים לקבל את האור הגנוז. ההכנה האמתית, כותב מוהרנ"ת, היא להתחיל בכל פעם מחדש 'ואפילו אם הוא זקן גדול, אסור להחזיק עצמו לזקן כאילו כבר אפס תקווה ח"ו, רק עד יום מותו יתחיל בכל פעם מחדש'.

בכוונות הארזי"ל מובא לכוון בכל לילה מידה אחת מ"ג מידות של רחמים, גם מובא שם שיש לכוון כל יום כי אהי"ה [- עשרים ואחת] פעמים השם הקדוש אהי"ה עולה בגימטריה אמ"ת. ומסביר מוהרנ"ת:

'מי שרוצה להמשיך על עצמו את האמת לאמתו, צריך לדעת שבכל יום ובכל פעם צריך להמשיך על עצמו את נקודת האמת כפי אותו היום, כפי מה שאוחז באותו היום'. (ע"פ ליקו"ה א"ח - השמטות להלכות חנוכה)

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	ליקוטי קמא	ליקוטי הלכות ח"ו	משנה בבורה ח"ב	דף היומי סנהדרין	ליקוטי תפילות ח"ב
שבת	כ	נט.	קמב	רבב:	ד	תריס תיסי
א	כא	נט:	קמג	רבג.	ה	תריס תיסי
ב	כב	נט:	קמד	רבג:	ו	תריס תיסי
ג	כג	ס:	קמה	רבג:	ז	תריס תיסי
ד	כד	סא:	קמו	רבד:	ח	תריס תיסי
ה	כה	סא:	קמז	רבה:	ט	תריס תיסי
ו	כו	סב:	קמח	רבה:	י	תריס תיסי

התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן חלק ב' תורה ב'

עיון

יודע מחשבות

הנשגבים ולישוחותיו המחדירות יראת שמים ואמונת הבורא בעמקי בתי הנפש. יושבים היו בצוותא כשהם שותים בצמא את דברות קדשו, שעוררו ומשכו את לבם בעבודתו לעבודתו יתברך.

לאחר שסיים הרבי את שיחתו העילאית, פנו לצאת את הקודש. חדרו של הרבי הלך והתרוקן מחסידים, ורבי צבי מהרהר בדעתו כי כעת זוהי ההזדמנות להשיח צערו בפני הרבי. כשאחרוני החסידים עזבו את החדר, פנה לגשת את הדלת כדי לסגרה, לבל ישמע איש את שיחו, ואז ללחוש באוזני הרבי על אודות הפרנסה.

תוך כדי הליכה נצנצה בו מחשבת פתע: הזוהי הדרך? אחרי שיחה כה עמוקה של הרבי על גודל שטות ושיגעון הבלי העולם הזה, יבוא ויטרידו במילי דעלמא, בפרנסה?! בוש היה בפני עצמו ועמד נכלם באמצע דרכו. בטוח היה שהרבי יוכיחו על פניו, היתכן לאטום אוזניים ולב כל כך מיראת ה', עד שגם לאחר שיחה כזו אין לך מה ללחוש ולהזכיר באוזני מלבד עסקי פרנסה?!

כה קפא רבי צבי על עמדו, ואת הדלת לא סגר. אלא שאז שוב חקר את מחשבתו כדרך חסידים הראשונים שחקרו מחשבותיהם דיבוריהם ומעשיהם, והרהר לעצמו: "ושמא אכן כדברי ידידי וכל מחשבותיי גלויות לפני הרבי, ואם כן יודע הוא שגם לאחר כל דברי שיחתו הקדושה עדיין אטום לבבי ושום משאלה אינה מקננת בו מלבד פרנסה, ואף גלוי לפניו שמה שאיני מטרידו בעניינים גשמיים אין זאת אלא משום שמתבייש אני מפניו, ונמצא שאינני אלא צבוע המעמיד פני ירא וחרד ואם כן הדבר מגונה ביותר!...

עודו מהרהר בדברים, והנה קולו של הרבי מפר את הדממה: "לך כבר דאגתי!" כשהוא מוסיף ומנבא לו את אשר יארע עם אחיו רבי משה ובנו רבי חיים. וככל אשר אמר הרבי התקיים עד לאחת. מאז אותו מעשה ידע רבי צבי כי אכן מחשבות בני אדם גלויות לפני הרבי כספר פתוח, והערצתו אליו ודביקותו בו עלו עשרת מונים. (מקור: 'כוכבי אור' בשם רבי יעקב בנו של רבי צבי מטשעהרין צ"ל)

רבי צבי ב"ר אפרים, גיסו של רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב (אחי זוגתו הרבנית מרת סאסיה ע"ה), נמנה על סגל חבורת תלמידיו של רבינו. הוא נחשב בין 'אנשי המשא ומתן' שבאנשיו, אשר עליהם מובא בספר 'כוכבי אור' ש"היו אנשים כשרים ויקרים ונפשים נכספה גם כלתה לעבודת השם יתברך, וקבעו עיתים לתורה ולתפילה כל אחד כפי יכולתו ואפשרותו. ולבאר על הכתב המעלות והעבודות של כל אחד - יקצרו המון יריעות

לספר, אשרי להם". רבי צבי התגורר בעיר טשעהרין, שם היתה חבורת קודש של חסידי רבינו ההולכים לאורו. לפרנסתו עסק במסחר. מוהר"ן מזכירו לא אחת במכתביו ודורש בשלומו בין אנ"ש בעיר טשעהרין. גם בנו רבי יעקב היה חסיד נלהב ולימים נמנה עם מקורבי מוהר"ן.

באחד הימים, במסיבת חסידים התעורר ויכוח של דין ודברים בין רבי צבי ובין אחד החסידים על כוחו וגדולתו של רבינו, נענה אותו חסיד ואמר "יודעני ברבינו שיועד הוא את מחשבותיהם של העומדים לפניו!" כשהוא מביא סימוכין וראיות לדבריו. והיה רבי צבי מהסס ומפקפק בלבו בדבר.

באותה תקופה שרוי היה רבי צבי בדחקות מרובה. קשה היתה עליו פרנסתו כקריעת ים סוף. הוא ידע כי רבינו נוהג לבקר פעמיים בשנה בעיר טשעהרין כדרכו מימים ימימה, ובקרוב עתיד הוא לשהות במחיצתם. "הנה הרבי עומד לשהות בעירנו" חלפה בו המחשבה, "אשיחה לפניו צערי ומצבי, אולי איוושע".

בבוא רבינו לטשעהרין מיד התאספו כל החסידים בהמוניהם במקום אכסנייתו כדי לקבל פניו הקדושים ולהאזין לדברי תורתו

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ב' מאמר ז' ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

[ה] ושלמות הדבור הוא בחינת לשון הקדש, כי כל לשונות העמים הם חסרים, ואין להם שלמות, כי נקראין לשון עלגים (שע"ה ל"ג). ואין שלמות רק ללשון - הקדש.

ולשון - הקדש הוא מקשר לשבת, בבחינת (שם נ"ח): "ודבר דבר" שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חל' (שבת ק"ג). בבחינת (במדבר ו'): "בה תברכו" 'בלשון הקדש' (פס"ה ל"ה) שבלשון הקדש נכלל ברכה וקדושה, כי הלשון הקדש מקשר לשבת, שנאמר בו ברכה וקדושה, כמו שכתוב (בראשית ב'): "ויברך ויקדש" וכו'. ועל - בן על - ידי שלשון הקדש מקשר לשבת, על - בן על - ידי שלמות הדבור שהוא בחינת לשון הקדש, על - ידי - זה ממשיכין השמחה של שבת לששת ימי החול.

כי ימי החול הם בחינת עצבות, ואפלו המצוות שעושים בימי החול הם בחינת עצבות, כי מט"ט שלטנותה בימי החול (תקוני זהר, תקון י"ד דף ל"ג). ומט"ט הוא בחינת עבד, בחינת עצבות, אכל שבת הוא בחינת בן ואז ניהא לעלאין ותתאין, ונתעורר שמחה, ואזי נתרוקמין ונתעלין כל המצוות של ששת ימי החול מן העצבות, ונמשך עליהם מנוחה ושמחה, בבחינת (בראשית ה'): "ויולד בן ויקרא שמו נח לאמה, זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידנינו", היינו בחינת שבת שהיא בחינת בן, בחינת נח, ניהא דעלאין ותתאין (ש"ן תקון ע"ב סופו וביהר בראשית נ"ח נ"ט), שהוא מנחם ומשמחה הכל מן העצבות, בחינת: "זה ינחמנו" וכו'. וכשזוכין לבחינת לשון הקדש, שהוא מקשר לשבת, אזי ממשיכין על ידו את הקדושה והשמחה של שבת לששת ימי החול, כי מחמת שהלשון הקדש מקשר לשבת, על - בן נמשך על ידו השמחה של שבת לששת ימי החול, וזה: אל אלקים ה' דבר (עם התורה) מספר שמחה, כי על - ידי שלמות הדבור שהוא לשון - הקדש, נמשך שמחה פנ"ל.

שלימות הדיבור

באות הקודמת נתבאר שיש ארבעה חלקי הדיבור, שצריך להמשיך אליהם את הארת ג' קווי האמת, שע"ז הוא שלימות הדיבור, ונתבאר שארבעה חלקי הדיבור האלו הם כללות ענייני האדם בעולם הזה, הן ברוחניות, שעיקר עבודת ה' הוא בדיבור קדושה, דיבורי תורה ותפילה וכדו' שהם מגלים מלכות ה' בעולם, ומאידך דיבורי תשובה, ובגשמיות דיבור של צדקה שהם כללות הדיבורים הנצרכים לתיוקן ויישוב העולם שיש בין אדם לחבירו, ודיבור של עשירים קרובים למלכות שהוא הדיבורים הקשים שיש בעולם שאליהם צריכים להמשיך את הארת ג' קווי האמת שע"ז נשלם הדיבור.

וממשיך רבינו ומבאר שיש בחינת "לשון הקודש" שהוא "שלימות הדיבור", ומאידך יש בחינת "לשון עלגים" שהם בחינת לשונות העמים שהם חסרים, ושלימות הדיבור הוא בחינת הארת קדושת ושמחת השבת, אבל השלימות הוא להמשיך את הארת הקדושה והשמחה השבת לימי החול.

שלימות לשון הקודש

והיינו כי שלימות הדיבור הוא כשאדם זוכה להארת האמת בתוך כל חלקי הדיבור, שזוכה להתקרב להשי"ת ולהכיר אותו יתברך ולהיות סמוך וקרוב אליו יתברך, בכל חלקי הדיבור שיש בעולם, וכשאדם זוכה להארה זו להארת התורה והלכה, לחיות בכל דיבור ודיבור את אור השי"ת, ועוצם חסדי ה' שיש בכל דבר, והמצוות והעבודות ה' שיש בכל דבר, זהו תכלית הקדושה והשמחה, וזהו בחינת "שלימות לשון הקודש" כי זהו עיקר הקדושה והשמחה שיש בעולם, כשאדם זוכה להארת האמת, לראות את עוצם חסדי השי"ת שיש בכל דבר, בגשמיות וברוחניות, וזהו בחינת קדושת ושמחת השבת.

להמשיך קדושת שבת לימות החול

אבל עיקר שלימות התיוקן הוא שהאור הזה לא ישאר רק בזמנים ובמצבים שאדם זוכה להארת הדעת ולשעשוע עולם הבא, שמאיר לו אור התורה וההלכה, אלא להמשיך את הארת האמת הזאת גם

לחידודא

איזה אדם מיוחד היה נוכח בזמן שרבינו ז"ל אמר את התורה "ימי הנוכה הם ימי הודאה" תורה ב' בליקו"מ תנינא?

תשובה לחידה הקודמת: תשובה לחידת ויצא: וירא יי' כי סד' לראות, ר"ת סליו. וואים שנסליו נותבים עם י'. תשובה לחידת וישלח: היום המשפיע ביותר על חנוכה הוא יום הניפורים. וכפי שפועלים אז סליחה ומחילה, כך זוכים לקדושת חנוכה. (הפתרונות לשתיהם בליקו"מ סי' ז) זוכה: שלום פינברג מאנסי זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

לחיות עם אור השבת ע"פ הספה"ק 'אוצר היראה'

התשוקה הגדולה שמתגלה ברעווא דרעווין

א [בכל יום ויום השי"ת רוצה לברוא את העולם מחדש, ולהנהיג את העולם בהתגלות מיוחדת לפי אותו היום. ועל כן בהכרח שיפנה ויצמצם כביכול את האור של יום האתמול, בשביל שיהיה מקום לבריאה חדשה. כשם שבבריאת העולם פינה את אורו ועשה כעין חלל פנוי כדי לברוא שם עולם מחדש.

ב [ועל כן בבין הערבים של כל יום, השמש שוקעת, ואז הוא זמן צמצום האור של אתמול בכדי להאיר את אור של היום הבא. ובשעה זו אין מאירים כלל שום מוחין, ואז הצמצום והדינים שולטים בעולם. והעצה שאפשר על ידו להמתיק את הדין, הוא תפילת מנחה, שהוא גילוי של מציאות ה' באמונה בלי שום מוחין, [שעל כן אין קריאת שמע במנחה, כמו בשחרית שאז נתגלה הארת המוחין בדיעת והשגת ה', וכן בערבית שאמנם הוא שעה של חושך, אבל הוא דינא רפיא, כי מתחילים בעבודת הלילה, להשתוקק להכין הלב להמשיך מוחין ואור אל תוך האמונה. אך במנחה שהוא תחילת צמצום האור, אז הוא זמן של דין קשה, שמסתלק כל האור, ואז צריך להחזיק רק באמונה חזקה].

ג [אך כל זאת במנחה של ימות החול, אולם במנחה של שבת מבאר בזהר הקדוש, פי מנחה של שבת אז רעווא דרעווין אשתבח [מתגלה רעווא דרעווין] שהוא גילוי עצום שהשי"ת חפץ בנו מאוד, ורק מחמת כן ברא חלל הפנוי וכביכול מסלק את אורו בשביל שאנו נכניס שם אור חדש, וכשמשיגים אור זה, אזי מתגלה שבאמת השם יתברך נמצא גם בתוך חלל הפנוי, וההשגה הזו מעוררת בנו השתוקקות גדול עד מאוד אליו יתברך.

ד [פי זמן מנחה שאז החמה מתחילה לשקוע היא בחינת הצמצום של החלל הפנוי, שמשם אהיזת כל הדינים - כי כל הדינים הוא רק כאשר מסתלק הארת המוחין בדיעת ה'. ועל כן בחל, בשעתא דמנחה דינא שריא [בזמן המנחה הדין

ז [ועל-כן בשבת במנחה דיקא, שאז בשעה שהחמה מתחילה לשקוע הוא זמן הצמצום של החלל הפנוי, שמשם אהיזת כל הכפירות וכל הדינים. אבל על-ידי קדשת שבת, שהוא בחינת עולם הבא, שהוא בחינת התגלות השכל של החלל הפנוי, שהוא בחינת מנחה, אז נמתקין כל הדינים בשרשן ונתבטלין כל הכפירות וזוכין לאמונה שלמה, הינו שגמשה הארה מהאמונה העליונה על הכל, שהוא למעלה מכל בחינת שכל ומכל בחינת אמונה, פי הוא בחינת האמונה שבאין-סוף עצמו, שהוא בחינת ראש אמונה, שעל-ידי זה נתבטלין כל הכפירות שגמשינן גם מבחינת הצמצום של החלל הפנוי.

ז [ועל-כן זוכין אז במנחה של שבת לרעווא דרעווין - שאנו מתעוררים בתשוקה גדולה אחר השי"ת, פי על-ידי אמונה זוכין לרצון - כאשר מתברר אצל האדם האמונה כמציאות אמיתית אזי ממילא מתעורר בו תשוקה גדולה להיכלל בהשי"ת. ועל-כן בשבת במנחה, שאז נמשך אור האמונה העליונה שהוא בחינת ראש אמונה הנ"ל, על-כן זוכין אז גם לרצון העליון, בחינת רעווא דרעווין, רצון שרצונות. נמצא למעשה: ששעת מנחה של שבת, הוא זמן להתבונן ולהכניס בלב אמונה שכל מציאות חלל הפנוי, שצמצם אורו, השי"ת עשה זאת בשביל שנכניס שם אור חדש, ובאמת לא עזב החלל ח"ו. וידיעה זו מעוררת השתוקקות עצומה להשי"ת, [ליקו"ה תפילת המנחה, הלכה ד].

לימי החול שבהם אינו "מאיר" הארה זו של האמת מצד עצמה, אדרבא יש בהם אחיזה לבחינת עצבות, שהוא בחינת הצרות והדמים השוטפים על הלב שמקשה מאוד על האדם לקבל את הארת האמת הזאת [וכמו שנתבאר לעיל שזה בחינת אנשי דמים ישנאו תם, שבעת התגברות הדמים השוטפים על הלב, מתגבר אצל האדם כביכול בחינה של "שנאה לאמת", שקשה לו מאוד לקבל את אור האמת שהשי"ת סמוך וקרוב אליו ושיש הרבה חסדים נפלאים במצבו ובמקומו, כי רוצה רק לצאת מהצרה ולראות את שלימות הישועה], אבל עיקר שלימות התיקון הוא להמשיך את הארת האמת דייקא למקום הזה של התגברות הדמים השוטפים על הלב, שזה בחינת ימות החול ששם יש אחיזת העצבות, שהוא בחינת התגברות הדמים השוטפים על הלב, ולשם דייקא צריך להמשיך את בחינת אור קדושת ושמחת השבת, שהוא בחינת הארת האמת הזאת של שלימות הדיבור, לידע ולהתבונן תמיד בעוצם חסדי ה' בכל דבר, ולהמשיך את הארת התפילה והתורה ושידוכים וזווגים [כמו שנתבאר באריכות במאמר הקודם]. עד שיזכה להמשיך את אור האמת גם לבחינת ימות החול, ששם עדיין אין הדיבור בשלימות, כי הוא מקום שהדמים שוטפים על הלב והעצבות מתגברת, אבל העיקר להמשיך לשם את הארת האמת, שזה ע"י שממשיך את הארת השבת לימות החול, להמשיך את בחינת קדושת לשון הקודש גם למקום ההסתרה [שהוא בחינת לשון תרגום, וכמבאר באריכות בליקו"מ סי' יט שעיקר שלימות לשון הקודש הוא ע"י לשון תרגום, שזה עצמו בחינת המשכת קדושת הארת שבת לתוך ימי החול].

כי באמת "העולם נברא בלשון הקודש" היינו שבאמת כל דבר שבעולם מאיר בו אלקותו יתברך, ואפשר להתקרב אליו יתברך מכל דבר שבעולם, הן ברוחניות והן בגשמיות, אלא שהעולם הזה הוא מקום ההסתרה, כי כל דבר בעולם מעורב טוב ורע [שזה בחינת לשון תרגום שמעורב מלשון הקודש ומלשון עלגים]. עד שאפילו ברוחניות יכול האדם להתרחק ע"י מהשי"ת ע"י שנופל לגאווה, או מאידך לחלישות הדעת ועצבות על ריחוק מהשי"ת, וכל שכן בגשמיות ששם הרע וההסתרה מתגבר יותר עד שהאדם יכול לשכוח לגמרי איך שבאמת אפשר להיות סמוך וקרוב אליו יתברך מכל דבר שבעולם, ועיקר עבודת האדם הוא להמשיך את הארת השבת לימות החול, שהוא המשכת קווי האמת לתוך כל חלקי הדיבור וכנ"ל, וככל שהאדם ממשיך את הארת האמת הזאת, בזה עצמו הוא ממשיך את קדושת והארת השבת לששת ימי החול [כי בשבת יש קדושה וברכה, קדושה היינו עצם אור האמת שמאיר בשבת שלכן הוא בבחינת קדושה, וברכה הוא הכח להמשיך ולהשפיע את האור הזה גם לימות החול שזהו בחינת ברכה, שהוא בחינת ריבוי והמשכה].

הארת חנוכה

וזהו עיקר הארת חנוכה שהוא בימות החול [ובלילה וברשות הרבים ובשמאל ולמטה מעשרה טפחים שכל אלו הם בחינות של הסתרה וחושך]. ולשם דייקא ממשכים את קדושת "נר חנוכה" שהוא הארת קווי האמת [כמו שמתבאר בהמשך המאמר]. שעי"ז זוכה האדם לאור התודה והלכה, לראות את עוצם חסדי השי"ת שעושה עמו בכל עת, הן בגשמיות, שבכל צרה וצרה יש הרחבה והן ברוחניות שתמיד יש בחינת הלכות שיכול ללמוד ולקיים שזה חסד נורא ונפלא מאוד, וכל זה מאיר בחנוכה שנמשך אור קדושת השבת לששת ימי החול ועי"ז זוכים לאור התודה והודאה שהוא שעשוע עולם הבא.

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עיניים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים. לקבלת השיעורים המוקלטים על לקו"ת סי' ב' יש לפנות: yotamattar@outlook.co.il בלשונות שיעורים על לקו"ת סי' ב' בקו העיוני בקול הלשון 03617116. באדיש בשלוחה 6 בלשונות בשלוחה

מושגים בתורה ב' תניינא
התורה הנלמדת במסגרת 'לטייל בתורתו'

השגות

דורשי ה' ותלמידיהם

דורשי ה' מבקשים את האמת ולהתנהג בעולם הזה כמו בעולם הבא, וזה על ידי מדת האמת, שהוא השלמות והמילוי וכך אור האמת נמשך גם בעולם הזה, אך בשעה שעדיין לא מתגלה ההלכה, חוץ מהחסרון עצמו הדבר גם גורם להרחיק את האדם מהאמת בכלליות ובפרטיות, ולא כל כך רוצה שיתגלה אצלו האמת, וח"ו יש נסיון לראות בעולם הזה את השלמות שזה פגם האמת והיא הצרה העיקרית. ועל זה באים התלמידי חכמים דורשי ה', לחפש את ידיעת ה' גם כשיש להם חסרונות ופגם האמת, עד שימצאו דרך ישרה מהצדיק להשלים ולמלאות החסרון, ומזה נולד הלכות חדשות של קרבת ה' בכל מקום.

נצחון הדעת

את עומק נס ימי החנוכה נראה לבאר על פי המובא בלקוטי מוהר"ן (סי' נד), שהשמן הוא 'שמן משחת קדש' שהוא הדעת, על פי זה יש לבאר את נס החנוכה כי הנה ידוע שמלחמת היוונים לא היתה בעיקרית הדת, לא היה להם די בהפסקת קיום התורה, וגם לא ניסו להשמיד להרוג ולאבד את כלל ישראל, מלחמתם התמקדה בכך השמן (כמובא בב"ח אור"ח סי' עתר ד"ה והיה), הם נלחמו על דעתו של היהודי, ניסו להדחיק ממחשבתו את האמונה והמחשבה על 'עלמא דאתי', הם העמידו במרכז עולמו של היהודי את חיי העולם הזה.

ולכן חלק מהותי מחכמת יון היה גבורת הגוף, גוף זה אשר בימים כתיקונם שימש כאמצעי לעבודת השי"ת כעת הועמד במרכז החיים, סביבו הסתובבו משחקי הכדור ושאר משחקי הגבורה, וכך גרמו 'להשכיחם תורתך', העולם כבר אינו צועק אמונה והשתוקקות להשי"ת, את הפרנסה כבר מביא המעביד, ואז גם התענוג הוא אינו מהתורה והמצוות, העבודה בבית המקדש כבר לא מושכת את לבו של הכהן, וממילא הוא כבר מעדיף הוא להעביר את זמנו ברדיפה אחר כדור.

הדעת האמיתית שהעולם כולו מורכב מתכלית, הידיעה שכל מעשינו הם אינם אלא מהלך ארוך בן אלפי שנים המביא אל התכלית של דבקות בהשי"ת, דעת זו היא הנשפעת בבית המקדש, כמו שאמרנו חז"ל שבנין המשכן הוא לפי שנתאוהו השי"ת לדירה בתחתונים, על ידי בית המקדש השרה השי"ת את שכינתו בזה העולם, לכן גם ציווה להדליק בו מנורה משמן זית זך להאיר את

עומק הפרשה

נוחו של ניצוץ

לצאת מחלציהם, להשרות יחד את השכינה בעולם, אך הוותו רואה שמול בנין זה שהוא בעמל רב מעמיד עשיו אחד עשר אלופים משלו, כוחות נוראים של קליפה שמהם מתגברת הקליפה בכל דור ודור, אל מול הקדושה, כוחות אלו נקראים פשתן (כמובא בע"פ טז ה, שער המצוות קדושים). וכאן עומד יעקב ותמה, 'היכן יכנס כל הפשתן הזה', איך אפשר לבנות את הקדושה כשמולה נערמים הררי פשתן ופסולת הסותרים בנין זה. אך השי"ת הניח את רוחו של יעקב, מלבד בניינים אלו העומדים לכאורה זה לעומת זה, ופעמים שאף כח הפשתן גדל יותר מכח השראת השכינה שבונה יעקב, אך כוחו של יעקב הוא כח נורא המחובר ודבוק בהשי"ת, כי במרוכזה של מצוה ומעשה טוב שוכנת נקודה הנקראת 'נקודת אמת', היא נקודה זו שהאדם מחובר בה להשי"ת, אין לה שם לנקודה זו ופעמים שהיא נראית ענין שולי וצדדי במצוה זו, אבל נקודה זו, היא נקודת הטוב שבמצוה זו, היא זכה ללא פסולת, והיא ניצוץ דק המחובר להשי"ת בעצמו. כדי ללבות נקודה זו עומד בעל המפוח, הוא מלבה ניצוץ זה הופכו ללהבה המכלה באחת הרריים הרריים של פשתן, וכך יבוא העולם לתיקונו השלם, כח זה הוא כח הצדיקים המופלגים הנקראים יוסף, והם המעוררים נקודות אלו של טוב בישראל וכך פורצת מהם להבה לכלות את הר עשיו. (ע"פ ליקוטי הלכות, השכמת המבוקר א, גיבה הלב)

אלה הנלדו יעקב יוסף:
לכאורה, תולדות יעקב הם שנים עשר שבטים, העוברים יחד מסע ארוך ומורכב הפותח בארם נהריים, מטולטל שנה וחצי בדרכים עד שמגיע לארץ ישראל, ושוב יורדים למצרים עד שישונו חזרה לארץ ישראל, ולמה כשהתורה מתארת את תולדות יעקב אינה פורטת אלא את תולדות יוסף. את התשובה לכך מרמז רש"י בפתיחת הפרשה 'הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה, היה פיקח אחד משיב לו ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו, כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולן, מה כתיב למטה (פסוק ב) 'אלה תולדות יעקב יוסף', דכתיב (עובדיה א יח) 'היה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשיו לקש', ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם'.
את עומק הענין מבאר רבי נתן, אלופי עשיו עומדים בשורש הקליפה לעומת הקדושה, והם כוחות נוראים של קליפה, המסתירים את מציאות ה' בעולם (עיי' תיקו"ז תיקון סט קח: ובשער רוח הקודש לד.).
יעקב עמל מזה שנים רבות לבנות את הקדושה בעולם, להביא את העולם לתיקונו השלם בו תשרה השכינה בעולם, על ידי שנים עשר שבטי י-ה, ואחריהם שישים רבוא נפשות ישראל שעתידיים

מהו מלחמת החשמונאים לעומת המתיוונים
סוד מרע או עשה טוב? [ב]

במאמר קודם הסברנו שאף שצריך מצד אחד שיחות רבות בשביל להנחיל ולנטוע ערכים פנימיים, יחד עם זאת, יש לעמוד על כללים ותקנות ברורים, בלי פחד ומורא, כמובן באוירה נעימה, אבל בנחרצות ובבהירות.

אין צורך להרבות בשיחות על הכללים והתקנות שהם אמנם שמירה חזקה על היהדות, אבל הם רק החלק החיצוני של היהדות. את השיחות וההסברים, כדאי להשקיע בערכים פנימיים של יסודות האמונה, לחבר, להטעים ולהנעים, לבנות קשר חזק עם הבורא, וכך לבנות יהדות חזקה שיכולה לעמוד נגד כל מיני רוחות גם כשיהיה ח"ו לבד בסביבה.

ואף שצריך גם למצוא הזדמנות להסביר את הכללים החיצוניים, למה בבית או במוסד שלנו מקפידים על כללים אלו, אך בדרך כלל לא יועילו שום הסברים למי שאינו מבין מעצמו את חשיבות הכללים ותמיד בודק את הגבולות ומנסה להילחם בהם, כי הוא לא באמת רוצה להקשיב, גם אם הוא בא כביכול לשאול ולהבין.

רק בזמן שהאוירה נוחה, והקשר ביניהם במצב בריא, אפשר לפתוח קצת את הנושא. אך כל זמן שאין את התנאים האלו, לא יועילו כל הדיבורים שבעולם.

כאשר עיקר הקשר והשיח הוא רק על הכללים, אזי אם הנער במצב שאינו רוצה לשמוע, הוא יכול למאוס בכל היהדות דווקא מחמת שכביכול הבין את ההסבר שלא התקבלה בליבו. לעומת זאת, כשמעמידים כללים בעמדה ברורה, ללא אפשרות לויכוח, אך יחד עם זאת, משקיעים הרבה בשיחות, לא על הכללים החיצוניים, אלא של חיבור פנימי ועמוק להשי"ת, לתורתו ולצדיקיו, אזי במשך הזמן כשיתחבר בפנימיותו, ממילא פחות יציקו לו הכללים, ואולי אף יתקבלו בליבו.

הנה, חג החנוכה קרב ובא, כידוע החגים הם עיקר הזמן בהם אפשר לחבר ולהנעים את האידישקייט, הלבבות פתוחים יותר, זה הזמן לנטוע ערכים לכל החיים.

וכאן חשוב להדגיש, פעמים שהמחנכים מגייסים את החג לטובת ערכים שהיו רוצים להחדיר במשך כל השנה. ובהרבה מקרים דווקא זה גורם לצעירים שלא להתחבר, ואז, לא רק שלא נפעל, אף גם נוכל לאבד להם את החיבור לחג להרבה שנים.

ולדוגמא: בחנוכה יש שינצלו את השיחות בענין מלחמת היוונים והחשמונאים, לעורר על ההתרחקות וההתנזרות מהרחוב, ומלבושי המתיוונים וכדומה. ואמנם הדבר 'גם' נכון, אך האם זה מהותו של החג, האם זה מה שיחבר אותם לאידישקייט.

הזמנים המיוחדים האלו, הם עיקר הזמן לנטוע את יסודות האמונה לכל שנות חייהם, אף אם לא נראה תוצאות תיכף ומיד. דיבורים שנותנים חשק פנימי לאידישקייט, ללמד על הקשר והחיבור שיש לנו לבורא עולם, לפתוח את העיניים לראות שאין שום טבע, לשים לב לחסדיו המופלאים של בורא עולם, ועוצם הרחמנות שלו שהתגלה בחנוכה וכו'. היפך היוונים שהלכו ב'טבע', ואמרו ש'אין לנו חלק'.

◆ **תְּשׁוּף זְרוּעַ קַדְשְׁךָ:** לקראת ימי החנוכה הבעל"ט והזמנים שבעקבותיהם, הופיע במהדורה מפורטת הספר הנפלא "הליכות קודש" מאת המשפיע החשוב הרה"ח ר' אברהם יצחק קלצקי שליט"א, שכידוע מחדיר את האורות הגבוהים בהם אנו נמצאים אל תוך הנשמה ולמציאות החיים, כעת מופיע הכרך על: **חנוכה, שובב"ם וקדושה, פורים ומגילת אסתר.** הפצה ראשית: 0556727336.

◆ **שבת חנוכה במירון:** בס"ד יתקיים קיבוץ רבתי כמדי שנה עם המשפיע הרה"ח ר' נח'לה שפירא שליט"א מב"ב, במתחם בני עקיבא. לפרטים ולרשימת נציגים: 0733028167.

◆ **הופיע!** לוח הקיר השבועי המפורסר "לוח אשרינו" לתליה בבתי כנסת (עד חיי שרה תשפ"ו) הכולל את השיעורים הקבועים: ליקוטי מוהר"ן, ליקוטי הלכות, דף היומי בבלי ומשנה ברורה, וציטוטים לחיזוק. 0548440814.

◆ **מזל טוב!** רבבות אלפי ישראל הקובעים עיתותיהם לתורה במסגרת 'הדף היומי' העולמי, סיימו בימים אלו את מסכת בבא בתרא, והחלו בלימוד מסכת סנהדרין. במסכת זו עוסקים חז"ל ביסודות האמונה ובדברי ימי ישראל. במסכת זו נעסוק עד סמוך לחג הפסח הבעל"ט. יהודי יקר! גם אתה מוזמן לנצל את ההזדמנות להתחלה חדשה!

י"ל ע"י מכון עלה לתורה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית 02-8080148
במקרים מיוחדים: 053-3175211 | 054-8591148
המערבת נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00
לתרומות ורכישת נסח נציח: עלה לתורה, בנק
מרגנטיל 17, סניף 725, חשבון 36645.

החיזוק השבועי

זוה בחינת חנוכה, כי חנוכה לשון חנוכה והתחלה. הינו שעל-ידי מצות חנוכה אנו זוכין להמשיך עלינו עזרת דקדושה באופן שנוצח להתחזק בעבודת ה' תמיד. והעקר להתחיל בכל פעם מחדש, שזהו עקר שם חנוכה, שתהיה העבודה תמיד בבחינת חנוכה והתחלה, כאילו היום הוא מתחיל להתחזק בעבודת ה'.

זוה בחינת נר חנוכה מוסף והולך, שצדיקין להתחיל בכל פעם מחדש, שעל-ידי-זה מוסיפין והולכין תמיד בעבודת ה' בתוספת מרבה, מאחר שמתחזק בכל יום בהתחזקות חדש, בהתחלה חדשה, בהתחזקות חדש:

ליקוטי הלכות, בשר וחלב ד, טז:

יהלום

הנס של חנוכה וכן כל הנסים, נעשים בכל שנה ושנה ובכל זמן, בכלכיות ובפרטיות:

אוצר היראה, חנוכה כד

על הנשמה שלנו (לא כמו שנעשה בדורות האחרונים שהפכו את כל ענין ההתקבנות לצדיקים כהמשכת רחמנות על הגוף, שפע בני חיי ומזוני). והם יורדים למטה מעשרה טפחים, לגלות לכל יהודי דעת שיתחיל הוא בעצמו לרחם על עצמו, שיידע מהשם יתברך בידיעה אמיתית, ויידע מגודל יקרת נשמתו, שהש"ת נמצא איתו ואצלו, כמו שכתוב 'מלא כל הארץ כבודו', ושיהיה חזק ותקף לחפש להשיג יותר ויותר את ה' כמו שכתוב 'איה מקום כבודו'. והלימודים האלו הם הרחמנות של האור הגנוז שמצטמצם אל כל אחד בביתו, אם רק יפתח את רצונותיו והשתוקקותו להמשיך זאת עליו.

ועל כן ימי החנוכה הוא הזמן שראוי לבקש הרבה מהש"ת שנוכה לקבל הרגש אמיתי באור תורת הצדיקים, להיות מאותם נשמות שעליהם הצדיקים מרחמים להאיר בהם אלקותו יתברך, וכשיפתח המח והלב להשיג קצת מדברי תורתם, נזכה להדליק את נר ה' בתוך ביתנו, מוחנו וליבנו.

(ליקו"מ ס"ל, ליקו"ה השכמת הבוקר ד).

להבה"ח המבקש את השי"ת באמת.

בענין ששאלת, מה המשמעות למעשה בשבילך הענין שבחנוכה מאיר 'אור הגנוז'.
ובכן, יש לך לדעת, שהמושג 'אור הגנוז' הוא לא לשון של הפלגה במושגים שאין לנו שייכות אליהם. אלא יש בזה הוראה למעשה, לחפש את התורות של הצדיקים אשר כל דיבור ודיבור שלהם הוא אור המאיר חושך. כי יש להבין שתורת הצדיקי אמת, הוא האור הגנוז לעתיד לבוא שאז יפתח אור נפלא להכיר את ה' בהשגה מופלאה, והצדיקים בתורתם מאירים לנו למעשה כלים להתחיל להשיג את ה', אפילו אם אנו כמו שאנו.
והוא מה שגילה רביז"ל (ליקו"מ ד' תנינא) במעלת חודש כסלו: ש'כסליו' ראשי תיבות של הפסוק 'וירא ה' כי סר לראות' - היינו שמשו סר לראות בצערן של ישראל, כי התמלא ברחמנות עליהן, והרחמנות מתגלה בחודש כסלו.
כי בחנוכה נמשכים י"ג מידות של רחמים כידוע בכוונות, והצדיקים מתעוררים בימים אלו ברחמנות גדולה מאוד עליו, להמשיך עליו רחמנות של אמת, שנתחיל לרחם

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מוצ' בעיר בית שמש יצ"ו הלכה פסוקה

הלכות חנוכה

המתנה על בני הבית
יש להזהר שהאשה והבנות תהיינה נוכחות בהדלקת הנרות ולשמע בהברכות. כיון שהנרות נשאלות לשמע בהברכות ולראות נרות חנוכה הדולקות. בפרט אם מדליקים בפנים הבית, שפרסום הנס הוא רק לבני הבית, שבהאיי צריך להדליק בהשתתפות כל בני הבית.

ואם משום מה אין אז בבית, [אם לא הייתה לזה סבה מספקת, אזי אף שלא עשו פהגון] - מפל מקום יש להמתין עליהן אף שיעבר הזמן שרגיל להדליק. או לסוד שישאלו לשמע ברכות נרות חנוכה ולראות הנרות במקום אחר (ראה: אמת ליעקב, תרעו בהגה, מבית לוי, כח א. מקדש ישראל, קנא).

אבל על הנשים המדליקים בעצמם, אין חייב להמתין עליהם. זאת במי שפוזליק בפנים הבית, שישתכן שעדיף להמתין עליהם משום פרסום הנס, כל עוד שלא יעבר עקר הזמן.

דיני השמן והנרות
א. **שמן למאור בלבד ולא לאכילה** - כשר לכתחלה למהדרין מן המהדרין.
ב. **פתילות המצפות עם שעה** וכדומה - כשרות להדלקה למהדרין מן המהדרין, ואין צורך לחרוף את הפתילה לפני ההדלקה.
ג. **פתיל צף כשר פנ"ל**, אך המדליקים בתוך כוסית וכוכית צרות, מטבע הדברים שהכוסית מלשחיה מהלהבה הנסמכת להפך, והואיל וכתב בשולחן ערוך ש'גר של חרס' יש להחליפו בכל לילה, כיון שנגעשה מאוס והוא באי מצוה - נראה שהוא הדין בכוסיות שהדליקו בהם עם פתיל צף שמשחירות, ויש בזה משום באי מצוה. ועל פו יש להקפיד לנקותם, ואפילו אם תאמר שאין אסור בזה, בודאי יש להשתדל לנקותם, לפי מה שפירשו הפוסקים שטוב להטריח לעשות מנוחה יפה.

מלאכה לנשים בחנוכה
א. **הזמן האסור:** יש בזה פסח דעות שאין פאן המקום לבררם. אך המנהג המרווח בכלל ישראל הוא, שאין הנשים עושות מלאכה בחצי השעה הראשונה של הדלקת נרות חנוכה.
ב. **באיזה מלאכה נאסר?** יש בזה הרבה שנוי מנהגים:
יש שנמנעות ממלאכה פמו ביום טוב, וכיון שפן אסורות ברוב מלאכות הבית אף מתרות לבשל ולאפות.
יש שנמנעות פמו בחול המועד, ועל פן מתרות גם בנקיין הבית וכיצא בזה, אבל אסורות בכביסה וגהוץ וכיצא בזה.

ובירושלים נמנעו גם מבשול ואפיה. אך פמדמני שבכל זאת אם הבשול והאפיה הוא לצורך 'סעודת חנוכה', לא נמנעו מאה.

דיני השמן והנרות
א. **שמן למאור בלבד ולא לאכילה** - כשר לכתחלה למהדרין מן המהדרין.
ב. **פתילות המצפות עם שעה** וכדומה - כשרות להדלקה למהדרין מן המהדרין, ואין צורך לחרוף את הפתילה לפני ההדלקה.
ג. **פתיל צף כשר פנ"ל**, אך המדליקים בתוך כוסית וכוכית צרות, מטבע הדברים שהכוסית מלשחיה מהלהבה הנסמכת להפך, והואיל וכתב בשולחן ערוך ש'גר של חרס' יש להחליפו בכל לילה, כיון שנגעשה מאוס והוא באי מצוה - נראה שהוא הדין בכוסיות שהדליקו בהם עם פתיל צף שמשחירות, ויש בזה משום באי מצוה. ועל פו יש להקפיד לנקותם, ואפילו אם תאמר שאין אסור בזה, בודאי יש להשתדל לנקותם, לפי מה שפירשו הפוסקים שטוב להטריח לעשות מנוחה יפה.
ד. **נרות חנוכה המצפות לקטנים**, יש מהם שאינם דולקים חצי שעה - ונראה שאם מדבר בקטן גיל שש ומעלה, ומברך על זה, יש להקפיד